

Datum: 2026-01-19
Ärendenummer: SLK-2025-01041
Handläggare: Petra Senthén
Telefon: 031-368 03 35

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia: s.hc@regeringskansliet.se
Diarienummer: S2025/01618

Remiss från Socialdepartementet - Förslag om avskaffande av krav på matservering och eget kök vid servering av alkohol

Sammanfattning

Göteborgs Stad välkomnar Förenklingsrådets utredning och instämmer i bedömningen att lagstiftningen för servering av alkohol behöver förenklas. Göteborgs Stad anser att många av de positiva effekter som Förenklingsrådets förslag syftar till går att uppnå genom att endast ta bort kravet på tillredd mat, kravet på kök i anslutning till serveringsområde samt kravet på varierat utbud av mat. Matkravet som sådant är viktigt att bibehålla då det bidrar till en ansvarsfull alkoholservering och ett tydligt skydd för invånares hälsa och trygghet.

Göteborgs stad vill även lyfta fram att det i den fortsatta beredningen av förenklad alkohollag vore lämpligt att utreda förenklingsförslagets konsekvenser för andra delar av alkohollagen och att presentera förslag på justeringar av berörda paragrafer. Träder lagförslagen i kraft kommer, enligt Göteborgs Stads bedömning, företag och myndigheter att behöva tydlig vägledning från Folkhälsomyndigheten om tillämpning av den nya alkohollagen.

Allmänna synpunkter

Göteborgs Stad instämmer i bedömningen att lagstiftningen för servering av alkohol enligt 8 kapitlet alkohollagen (2010:1622) behöver utredas och förenklas. Sådana förenklningar är i linje med stadens beslutade styrning. Förenklningarna efterfrågas även av näringslivet.

Med ett förenklat regelverk kommer kostsamma investeringar i kök, ventilation och liknande inte att behövas i samma utsträckning som tidigare. Då kan fler företag, även de med mindre stark ekonomi men med seriös verksamhet, starta och driva servering av alkohol. Fastighetsägare kan erbjuda fler lokaler för serveringsverksamhet och hyra ut tomställda lokaler. Fler serveringar och större variation av serveringar kan ha positiv inverkan på den ekonomiska tillväxten. Utbudet av serveringar kan även öka besöksdestinationers attraktionskraft. Sådana förändringar kan, konstaterar Göteborgs Stad, inverka på berörda kommuners hantering av bygglov, vatten, avlopp och återvinning/avfall. Därför är det fortsatt viktigt att kommuner har möjlighet att besluta om anslutande lokala föreskrifter och riktlinjer för föreskrifternas tillämpning.

Göteborgs Stad ser allvarligt på de risker som förenklningar för servering av alkohol kan innebära. Alkoholberoendet och otryggheten bland invånare ska minska, anser Göteborgs

Stad, liksom invånares brottsutsatthet i hemmiljö, barer, restauranger och på offentlig plats. Enligt socialtjänstlagen ska kommuners socialnämnd främja goda miljöer i kommunen och goda förhållanden till exempel för barn och för personer som utsätts för våld eller andra övergrepp av en närstående. Folkhälsorådet har visat att alkohol kan öka risken för våld i nära relationer och att skador som orsakas av alkohol sträcker sig bortom individen, till närstående och samhället i stort. Innebörden i Förenklingsrådets förslag är att kommuner ska kunna ge tillstånd till alkoholservering i miljöer där till exempel barn och våldsutsatta personer bor och vistas. Göteborgs Stad uppmärksammar därför att kommuners ansvar enligt Socialtjänstlagen behöver vägas in i den fortsatta beredningen av en förenklad alkohollag.

Socialtjänstlagen föreskriver även att kommunens sociala arbete, där tillstånds- och tillsynsverksamheten delvis ingår, ska bedrivas i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet. Förenklingsrådet tillför ingen ny kunskap men lämnar ändå ett förslag om lagändring som pekar i annan riktning än den som Folkhälsomyndigheten redan tidigare har belagt. Folkhälsomyndigheten har visat att matservering vid alkoholservering minskar berusningsgrad, alkoholrelaterade skador och sociala problem. Detta göra att Göteborgs Stad vill lyfta fram behovet av att fler perspektiv än företagsperspektivet ingår i den fortsatta beredningen av en förenklad alkohollag.

Göteborgs Stad vill även lyfta fram att en fortsatt beredning bör innehålla ett förtydligande om förslagets konsekvenser för andra paragrafer i alkohollagen. Sådana konsekvenser har ännu inte utretts tillräckligt. Otydligheterna kan försvåra för kommuner att ge företag den goda service som är önskvärd vid tillståndsprövning och tillsyn av alkoholservering. Göteborgs Stad lämnar därför följande särskilda synpunkter på Förenklingsrådets förslag inför vidare beredning av förenkling av alkohollagens åttonde kapitel.

Särskilda synpunkter

Samhällsfunktion

Göteborgs Stad anser att det går att uppnå många av de positiva effekter som Förenklingsrådets förslaget syftar till genom att endast ta bort kravet på tillredd mat, kravet på kök i anslutning till serveringsområde samt kravet på varierat utbud av mat. En sådan förenkling innebär inte lika stora risker som om matkravet tas bort i sin helhet, vilket även Förenklingsrådet har konstaterat i sin utredning. Matkravet som sådant fyller en viktig funktion i samhället då det stödjer en ansvarsfull alkoholservering och bidrar till att skydda invånares hälsa och trygghet.

En förenkling av lagparagrafen behöver vara utformad på ett sådant sätt att den motverkar olika tolkning av lagen i olika delar av landet och möjliggör ett förutsägbart utfall för alla företag och kommuner.

Konsekvenser för alkohollagen

De förändringar av 15 § som Förenklingsrådet föreslår får konsekvenser för andra delar av alkohollagen. Nedan följer exempel på sådana konsekvenser som Göteborgs Stad anser är särskilt angelägna att förtydliga.

- **Slutet sällskap**

Om 15 § tas bort uppfattar Göteborgs Stad att det inte längre finns någon skillnad mellan serveringstillstånd till allmänheten och till slutet sällskap. En sådan förändring skulle underlätta för företag men vara neutral för kommuner. Kommer definitionen av begreppet slutet sällskap inte att finnas kvar och inte heller matkravet för servering av alkohol,

bedömer Göteborgs Stads att även hindren minskar för verksamheter som redan idag tolkar alkohollagen som om den inte gäller deras verksamhet, så kallade svartklubbar.

- **Folköl och provsmakning**

Om 15 § tas bort, bedömer Göteborgs Stad att 8 § andra punkten eller hela paragrafen bör upphöra att gälla. Det skulle innebära att matkravet på servering av folköl inte är mer långtgående än matkravet på servering av alkoholdryck.

Om matkravet upphör, är det logiskt att provsmakningstillstånd (definition 7 §) upphör. Detta eftersom ett sådant tillstånd infördes i lagen för att tillverkare skulle få möjlighet att erbjuda provsmakning av sina produkter. Det som skiljer ett sådant tillstånd från ett serveringstillstånd är just maten. Om kravet på mat tas bort, kan verksamheterna på ett enklare sätt uppfylla lagens krav. Ett exempel är bryggerier som kan ha svårt att bygga kök och vara restaurang på grund av nuvarande alkohollag, plan- och bygglag samt kommunala detaljplaner.

Paragraf 14

Redaktionell justering

Om rubriken ”lokaler och utrustning” närmast före kapitel 8 §14 ändras till ”serveringsutrymmen” föreslår Göteborgs Stad att 23-24 § justeras i enlighet därmed.

Folkhälsomyndighetens vägledning

Göteborgs Stad uppfattar att Förenklingsrådets förslag kan innebära att serveringstillstånd kan komma att beviljas åt helt nya typer av verksamheter och att ingen begränsning föreslås för vilken typ av verksamhet som kan tillåtas servera alkohol. Exempel på sådan verksamhet skulle kunna vara frisersalong, bilhandel eller bröllopsbutik. Förslaget inverkar därmed inte enbart på kommuners handläggning av tillstånd och tillsyn utan även andra delar av myndighetsutövningen. Samtliga dessa kommunala verksamheter kommer att vara i behov av vägledning från Folkhälsomyndigheten när de nya lagreglerna träder i kraft.

Göteborgs Stad uppmärksammar vidare att Förenklingsrådets förslag kommer att inverka på kommuners bedömning av lämpligheten hos personer med betydande inflytande över serveringsrörelse och som är aktiva i rörelsen. Breddas definitionen av serveringsrörelse är det angeläget att Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd ger företagare och kommunala tillståndshanläggare vägledning även i detta avseende och redan när de nya lagreglernas träder i kraft.

Göteborgs Stad är medveten om att Förenklingsrådets uppdrag har varit att fokusera på förenklningar för företag. Synpunkterna från Göteborgs Stad är sammanställda utifrån samma fokus. Det går dock inte att bortse från att Förenklingsrådets förslag kan komma att öka kommuners resursbehov för dels erforderlig handläggning och service avseende alkohollagen, dels erforderligt trygghetsarbete i form av till exempel fältarbetare, trygghetsvårdar och lokala ordningsvakter. Dessa kommunala verksamheter kommer att behöva tid för förberedelse och omställning.

Louise Odengård
Avdelningschef

Stadsledningskontoret
Göteborg 2025-12-17